

Yoga-Sūtra's IV.7

met het commentaar van Taimni (8e druk), over Karma.

IV.7 *Karma's* zijn noch wit, noch zwart (noch goed, noch slecht) waar het *Yogi's* betreft, waar het anderen betreft zijn ze van drieërlei aard.

Het volgende onderwerp dat Patañjali aanpakt, is de kwestie van de verwerving van vrijheid van de gebondenheid aan *Karma*, die een *conditio sine qua non* [een noodzakelijkheid] is om *Kaivalya* [bevrijding] te bereiken. Het onderwerp *Karma* is reeds behandeld in II.12-14 en wordt hier weer opgepakt. In Deel II werd het probleem besproken vanuit een andere gezichtshoek – namelijk met betrekking tot *Kleśa's* [belemmeringen, obstructies] – en er werd getoond dat de *Kleśa's* de fundamentele oorzaak zijn van *Karma's*, die op hun beurt aangename of onaangename toestanden in dit leven of in volgende levens teweegbrengen, al naar gelang ze goed of kwaad zijn. Maar hier, in Deel IV, wordt het onderwerp weer opgenomen en vanuit een volkomen ander standpunt behandeld, met het doel om te laten zien hoe de *Yogi* los kan komen van de *Karmaśaya* – het voertuig van *Karma* – dat de opgezamelde *Samskāra's* [zaden van eerdere ervaringen] van alle vorige levens bevat en de ziel aan het rad van geboorte en dood bindt. Tenzij en totdat al deze *Samskāra's* vernietigd zijn of onwerkzaam zijn gemaakt, is bevrijding uit de gebondenheid aan *Prakṛti* [stof, materie] niet mogelijk, ook al kan de *Yogi* een gevorderde staat van verlichting hebben bereikt. De kracht van zijn *Samskāra's* zal hem telkens weer hierheen terugtrekken en verhinderen dat hij zijn uiteindelijke doel bereikt.

IV.7 Geeft een classificatie van *Karma* en wijst tevens de middelen aan om de vorming van nieuw *Karma* te vermijden. *Karma's* zijn noch zwart, noch wit waar het *Yogi's* betreft; ze zijn van drieërlei aard waar het gewone mensen betreft. Zwart en wit beschrijven duidelijk de twee soorten *Karma's* die onaangename en aangename vruchten voortbrengen, waarover II.14 het heeft. De derde soort van *Karma's* zijn die, welke van gemengde aard zijn. Vele handelingen die wij verrichten, bijvoorbeeld, hebben een verschillende uitwerking op verschillende mensen. Sommige doen hen goed, andere schaden hen en bijgevolg brengen ze *Karma's* van gemengde aard teweeg.

Het woord *Yogi* in deze Sūtra betekent niet alleen iemand die *Yoga* beoefent, maar ook iemand die de techniek van *Nishkāma Karma* [karmaloos handelen, zonder begeerte] heeft geleerd. Hij verricht al zijn handelingen in een staat van verbondenheid met *Īśvara* [God] en brengt daardoor geen persoonlijk *Karma* voort. De theorie van *Nishkāma Karma* vormt een integrerend deel van het Hindoe-filosofische denken en is allen die *Yoga* bestuderen welbekend. Daarom is het overbodig er hier gedetailleerd op in te gaan, maar wel kan de centrale gedachte die er aan ten grondslag ligt globaal worden besproken. Volgens deze leer is het persoonlijke *Karma* het gevolg van de verrichting van een gewone handeling, omdat de stuwende kracht of het motief tot de handeling persoonlijke begeerte is – *Kāma*.

Wij verrichten onze handelingen in een toestand van vereenzelviging met ons ego [hier het lagere ego], dat de vervulling van zijn eigen begeerten zoekt en daarvan natuurlijk de vruchten plukt in de vorm van aangename of onaangename ervaringen. Als iemand zich

volledig kan losmaken van zijn ego en handelingen verricht in een toestand van volledige identificatie met de Allerhoogste Geest, die door zijn 'ik' heen werkt, worden zulke handelingen *Niṣhkāma* (zonder begeerte) genoemd. Het brengt van nature geen enkel persoonlijk *Karma* voort en bijgevolg brengt het die persoon geen vruchten.

We mogen echter niet uit het oog verliezen dat alleen een bewuste en afdoende loskoppeling van het ego de wet van *Karma* buiten werking stelt, en niet een gedachte of een intentie of een wens. Werkelijke *Niṣhkāma* is dus alleen maar mogelijk voor zeer vergevorderde *Yogi's* die boven het gebied van begeerten zijn uitgestegen. Vele goed bedoelende mensen die proberen het religieuze leven te leiden, veronderstellen dat ze zich vrij kunnen maken van de kluisterende werking van *Karma* alleen maar door te verlangen begeerteloos te zijn of door erover te denken zich van hun ego los te maken en hun handelingen op een oppervlakkige manier aan God te wijden. Daarin vergissen ze zich, ofschoon het wel zo is dat volgehouden pogingen van deze aard natuurlijk de weg zullen banen tot het aanleren van de juiste techniek. Iemand zou evengoed kunnen hopen zich los te maken van de wet van de zwaartekracht door in gedachten de lucht in te gaan. Wat men nodig heeft, is, zoals hierboven gezegd, een werkelijke bewuste identificatie met het Goddelijke in ons en het onbesmet zijn van persoonlijke motieven van welke aard ook. Naarmate de handeling in die zin belast is, zal deze een *Karmische* uitwerking hebben, met het vermogen de persoon in kwestie te binden.

Als de techniek van *Niṣhkāma Karma* is aangeleerd en op alle handelingen wordt toegepast, zal de *Yogi* geen persoonlijk *Karma* op zich laden, zelfs al is hij druk in de weer met de aangelegenheden van de wereld als werktuig van het Goddelijk Leven in hem.

Al zijn *Karma's* worden 'verteerd in het vuur van Wijsheid' om de woorden van de *Bhagavad Gītā* te gebruiken. Maar hoe zit het dan met de *Karma's* die hij in dit leven en de voorafgaande al heeft opgezameld? Hij houdt op nieuwe *Samskāra's* toe te voegen aan de vergaarde voorraad, maar er is al een ontzaglijk aantal *Samskāra's* in zijn *Karmaśaya*, die vernietigd moeten worden, voordat de Bevrijding wordt verkregen. Hij kan, simpel door het te willen, niet maken dat deze *Samskāra's* verdwijnen. Hij moet geduldig wachten tot ze volledig zijn uitgeput en hij zijn schuld tot de laatste cent heeft afbetaald. Het is daarom normaal dat de uitputting van zijn *Karma's* die hem aan andere zielen binden, een langdurig proces is dat zich wellicht over vele levens uitstrekt. Het is wel zo, dat hij op zijn *Karmische* schulden enorme afbetalingen heeft gedaan, vanaf het moment dat hij het pad van *Yoga* betrad. Ook is het waar dat hij, bij zijn voortgang op het pad van *Yoga* en als hij op de hogere gebieden kan functioneren, nieuwe vermogens ontvangt die hem in staat stellen het proces te versnellen. Hij kan bijvoorbeeld 'kunstmatige denkvermogens' en 'kunstmatige lichamen' (*Nirmāṇakāyā's*) creëren en langs deze weg tegelijkertijd zijn schulden afbetalen aan allerlei mensen, die in tijd en ruimte wijd en zijd verspreid zijn. Toch is hij, ondanks deze nieuwe vermogens en faciliteiten die hij tot zijn beschikking heeft om het *Karmische* proces te versnellen, door de wetten van *Prakṛti* gebonden en binnen het raamwerk van deze wetten zal hij zijn werk moeten doen. En dat vergt vanzelfsprekend tijd en een wijs en zorgvuldig gebruik van middelen tot zijn doel.